

YKSITYISTEN ARVONLISÄVEROTON SOSIAALIPALVELU TOIMINTAOHJE ASIAKKAALLE

ARVONLISÄVEROTTOMAN SOSIAALIPALVELUN OSTAMINEN

1 Kuka voi ostaa arvonlisäverotonta palvelua, kenelle?

Arvonlisäverottomat sosiaalipalvelut on tarkoitettu henkilöille, jotka iästä, heikkokuntoisuudesta, vammasta, toipilastilanteesta, perhetilanteesta, toimintakyvystä, rasittuneisuudesta, synnytyksestä, vammasta tai sairaudesta johtuen eivät pärjää yksin jokapäiväisten askareiden kanssa sekä lasten ja nuorten hoitoon, kasvatukseen ja huoltoon liittyvistä syistä. Arvonlisäverolain (1501/1993) 37 §:n mukaan arvonlisäveroa ei suoriteta sosiaalihuollona tapahtuvasta palvelujen ja tavaroiden myynnistä. Arvonlisäverovapaus koskee sekä laitoshuollon että avohuollon muodossa luovutettavia palveluja ja tavaroita. Arvonlisäveroton kotipalvelun tukipalvelu on 24 % edullisempaa kuin normaalisti ostettava palvelu.

Kotihoidon asiakkaan sosiaalihuollonpalvelut voivat pohjautua viranomaisen tekemään päätökseen tai kuntalainen hankkii suoraan yksityiseltä palveluntuottajalta sosiaalihuoltoon liittyvää tukipalvelua. Tukipalvelun tarve perustuu sosiaalihuollon toteuttajan ja asiakkaan väliseen kirjalliseen sopimukseen. **Yksityinen sosiaalipalvelun tuottaja arvioi itse asiakkaan toimintakyvyn ja onko kyseessä sosiaalihuollon tarve.** Sosiaalihuollon tarpeen voi palvelusuunnitelmaa tehtäessä todeta lääkärintodistuksen ohella esim. vanhuspalvelulain (980/2012) 15 §:n mukaisella selvityksellä palvelutarpeesta. Palveluntarve voi olla jatkuvaa tai tilapäistä.

2 Mitä palveluja?

Palvelut, joita asiakas voi tarvita suoriutuakseen päivittäisen elämänsä kuuluvista toimista.

Arvonlisäverottomia (alv 0 %) ovat maksua vastaan ostetut sosiaalihuoltoon liittyvät kotipalvelun tukipalvelut:

- Ateriapalvelu esim. kotikokkipalvelu, ateria kotiin tuotuna ja leivonta. Ruokahuolto kodin ulkopuolella voi olla verotonta sosiaalihuoltoa, jos palvelun tuottaja täyttää verohallinnon ohjeen vaatimukset. Myös esim. asumispalveluun tai laitoshuoltoon kuuluvaa ateriapalvelua pidetään kotipalvelun tukipalveluihin rinnastettavana palveluna.
- Siivous esim. perussiivous, ikkunoiden pesu ja suursiivous.
- Vaatehuolto esim. vaatteiden pesu, viikkaus, korjaus, vaatekaappien järjestely ja mattojen pesu.
- Kauppa- ja muut asiointipalvelut esim. kauppa, apteekki ja virastoasioissa avustaminen.
- Kuljetus- ja saattajapalvelu esim. lääkärissäkäynti.
- Kylvetytys- ja saunotuspalvelu esim. kylvetyksessä ja pesussa avustaminen.
- Turvapalvelut esim. tarkistuskäynnit ja hälytyspalvelut.
- Sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut esim. ikäihmisten päivätoiminta ja ulkoiluapu.
- Lumityöt - ja pihatyöpalvelut esim. lumityöt koneella, pienet lumityöt, rappujen puhdistus lumesta, kattojen lumenpoisto, haravointi, pensasaidan leikkaus, nurmikon leikkaus, puiden halkominen ja puiden kantaminen sisälle.
- Henkilökohtainen avustaja esim. viriketoimintaan avustaja ja kotiin avustaja.

Arvonlisäverottomuuden ehdot lastenhoidossa

- Jos palvelu vastaa kunnan järjestämää päivähoitoa, on palvelu arvonlisäverotonta. Palvelujen verottomuus edellyttää, että lapsen päivähoidosta (esim. perhepäivähoidosta) on tehty hoitosopimus ja suunnitelma.

- Myös tilapäisen lastenhoidon palvelut voivat olla alv 0 %. esim. jos kyseessä on työperusteinen päivähoito eli vanhemmat ovat töissä päivähoiton aikana. Myös äidin synnytyksen jälkeinen väsymys ja äidin väsymys lasten ja – kodinhoidossa voivat olla alv 0% sosiaalipalvelua.
- Myös yö- ja vuorotyötä tekevät vanhemmat saavat lastenhoidon verottomasti.
- Perhepäivähoitaja on merkitty luetteloon yksityisen päivähoiton järjestäjistä.

Arvonlisäverottomuuden ehdot lastenhoidossa

- Jos palvelu vastaa kunnan järjestämää päivähoitoa, on palvelu arvonlisäverotonta. Palvelujen verottomuus edellyttää, että lapsen päivähoitosta (esim. perhepäivähoidosta) on tehty hoitosopimus ja suunnitelma.
- Myös tilapäisen lastenhoidon palvelut voivat olla alv 0 %. esim. jos kyseessä on työperusteinen päivähoito eli vanhemmat ovat töissä päivähoiton aikana. Myös äidin synnytyksen jälkeinen väsymys ja äidin väsymys lasten ja – kodinhoidossa voivat olla alv 0% sosiaalipalvelua.
- Myös yö- ja vuorotyötä tekevät vanhemmat saavat lastenhoidon verottomasti.
- Perhepäivähoitaja on merkitty luetteloon yksityisen päivähoiton järjestäjistä.

3 Kotihoidon piirissä olevat henkilöt, viranomaisen päätös sosiaalihuollon tarpeesta

Asiakas ottaa yhteyttä Taivalkosken kunnan sosiaali- ja terveystieteisiin

- palveluohjaaja puh. 0400 530 257
- vammaiset henkilöt: sosiaalitoimisto puh. 040 591 7237 tai 040 860 9030
- palvelukodissa asuvat, palvelu- ja hoitosuunnitelman mukaisesti
- lasten päivähoito, koululaisten aamu- ja iltapäivähoito puh. 040 518 2568

Asiakkaan on hyvä ennen suunnitelman laatimista ottaa esille lääkärinlausunnot sekä muut tarvittavat selvitykset ja asiakirjat, jos niitä on käytettävissä. Kunnan työntekijä käy asiakkaan kotona tekemässä palvelutarpeen arvioinnin sekä palvelu- ja hoitosuunnitelman. Palvelusuunnitelmasta on riittävän yksityiskohtaisesti käytävä ilmi asiakkaan yksilöllinen tilanne niiltä osin, kuin se vaikuttaa palvelujen sisällöstä, järjestämistavasta ja määrästä päättämiseen.

Jos olet täyttänyt 75 vuotta tai saat Kelan erityishoitotukea, arvio avun tarpeesta on lain mukaan tehtävä seitsemän arkipäivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Kiireellisessä tilanteessa arvio on tehtävä viipymättä. Lähiomaisesi pyydetään mukaan hoidon suunnitteluun ja avustamiseen, jos niin haluat. Suunnitelma on asiakkaalle maksutonta palvelua.

Palvelu-, hoito-, huolto- tai kuntoutussuunnitelmaan on merkitty tarpeelliset palvelut, joita voidaan ostaa verottomana kunnan hyväksymältä palveluntuottajalta. Tulotasolla tai varallisuudella ei ole merkitystä, ainoastaan avun tarve on kriteerinä, kun arvioidaan, onko yrityksellä oikeus myydä asiakkaalle palveluja arvonlisäverottomasti.

Kunnan viranomaisen kirjoittaa arvonlisäverottoman sosiaalipalvelun lomakkeeseen hyväksytyt tukipalvelun tarpeet. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa /lausuntoa ei anneta palvelun tuottajalle.

Asiakas ottaa yhteyttä yritykseen, joka tuottaa arvonlisäverotonta sosiaalipalvelua kunnalle tehdyn ilmoituksen mukaisesti. Yritysten nimilistan saat kotihoidon palvelujen ohjauksesta tai Taivalkosken kunnan verkkosivulta.

<http://www.taivalkoski.fi/Resource.phx/sivut/sivut-taivalkoski/index.htx>

4 Palveluntuottajan tekemä palvelusuunnitelma

Kuntalainen voi ostaa sosiaalihuollon tarpeessa olevana henkilönä sosiaalihuoltopalveluja yksityiseltä palveluntuottajalta arvonlisäverottomasti, kun palveluntuottajan toimintaa valvoo sosiaaliviranomainen. **Sosiaalihuolloksi määrittämiseen ei tarvita viranomaisen tekemää päätöstä.** Riittää, että kansalaisen tarve täyttää sosiaalihuollon edellytykset.

Yksityinen sosiaalipalvelun tuottaja arvioi asiakkaan toimintakyvyn ja onko kyseessä sosiaalihuollon tarve. Tarpeen arvioijalla tulee olla tehtäviin soveltuva koulutus tai työkokemus. Tarve määrittyy palvelu-, hoito-, kuntoutussuunnitelmassa ja – sopimuksessa palveluntarjoajan ja sen saajan välillä.

Asiakkaan on hyvä ennen suunnitelman laatimista ottaa esille lääkärinlausunnot sekä muut tarvittavat selvitykset ja asiakirjat, jos niitä on käytettävissä tai tehdään vanhuspalvelulain (980/2012) 15 §:n mukaisella selvityksellä palvelutarpeesta.

Palvelusuunnitelmasta on käytävä ilmi asiakkaan yksilöllinen tilanne niiltä osin, kuin se vaikuttaa palvelujen sisällöstä, järjestämistavasta ja määrästä päättämiseen. esim. asiakkaan kotona tehdään tarvekartoitus, jonka jälkeen tehdään kirjallinen hoito- ja palvelusuunnitelma sekä palvelusopimus.

Hoitosuunnitelmasta tulee ilmetä sosiaalihuollon tarpeen peruste, asiakkaan toimintakyky, palvelu- ja hoidon tarve ja tavoitteet, toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi ja tarvittaessa myös hoito-ohjeet.

Jos et ole varma, oletko oikeutettu ns. arvonlisäverottomiin kotipalveluihin, voit ottaa yhteyttä arvonlisäverotonta palvelua tuottavaan yritykseen

Palveluntuottajien nimilistan saat kotihoidon palveluohjauksesta tai Taivalkosken kunnan verkkosivulta.

<http://www.taivalkoski.fi/palveluopas/sosiaalipalvelut/palveluseteli>

5 Sopimukset ja vastuhenkilö

Palveluntuottaja laatii asiakkaan kanssa palvelusopimuksen palvelujen tuottamisesta sosiaalihuoltopalveluina kirjallisella sopimuksella. (sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki 6 §). Kirjallisessa sopimuksessa määritellään palveluntuottamisen ja järjestämisen ehdot, asiakasmaksut sekä ne velvollisuudet ja oikeudet, joita palveluntuottajalla ja asiakkaalla on. Asiakkaalla on oikeus saada tietoa palveluista, eri vaihtoehdoista ja asiakasmaksuista. Palveluntuottajalla on vastuhenkilö, joka vastaa palvelujen laadusta ja valvoo, että sopimuksen ja suunnitelman perusteella järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää asetetut vaatimukset.

6 Laskutus

Palveluntuottaja laskuttaa asiakkaalta palvelun suoraan arvonlisäverottomana.

Jos asiakas on oikeutettu saamaan arvonlisäverotonta sosiaalihuoltopalvelua, laskun voi maksaa myös omainen. Laskulla tulee näkyä asiakastiedot.

7 Kotitalousvähennys oikeus

Vaikka edellä tarkoitettut sosiaalihuollon palvelut ovat arvonlisäverolain 37§:n mukaan verovapaita, niitä ei ole suljettu tuloverolain 127 §:n 2 momentissa kotitalousvähennyksen ulkopuolelle. Näin ollen vähennykseen on oikeus arvonlisäverovapaudesta huolimatta, jos työ tehdään asiakkaan kotona ja muut vähennyksen edellytykset täyttyvät. **Poikkeuksena: ateriapalveluista ja ruokailusta ei saa kotitalousvähennystä**

Kotitalousvähennykseen oikeuttavalla hoiva- ja hoitotyöllä tarkoitetaan verovelvolliseen tai hänen kanssaan samassa taloudessa asuvaan henkilöön kohdistuvaa huolenpitoa ja hoitoa. Vähennyksen saa myös hoiva- ja hoitotyöstä, joka kohdistuu omiin, puolison sekä edesmenneen puolison vanhempiin, iso-, otto- ja kasvattivanhempiin tai näiden puolisoihin.

8 Kuinka paljon kotitalousvähennystä mahdollisuus saada?

Vähennys myönnetään vain työn osuudesta, ei matkakuluista tai tarvikkeista. Vähennyksen saa esimerkiksi, jos palkkaa siivoojan tai lastenhoitajan. (Kunnan hyväksymä yrittäjä arvonlisäverottomaan palvelun ostoon) Kotitalousvähennys ei ole ansiotuloja pienentävä verovähennys, vaan vähennys pienentää maksettavien verojen määrää. Ansiotuloa ovat mm. palkka ja eläke sekä eräät etuudet ja korvaukset. Myös yritystulo voi olla ansiotuloa.

Kotitalousvähennys: <http://www.vero.fi/fiFI/henkiloasiakkaat/kotitalousvahennys>

Linkit Verohallinnon alla olevaan ohjeeseen ja tiedotteeseen kotipalvelujen tukipalveluista

[http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu(17776))

[FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu\(17776\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Sosiaalihuoltopalvelujen_arvonlisaverotu(17776))

[http://www.vero.fi/fi-](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus/Yksityisten_sosiaalihuoltopalvelujen_arv(25131))

[FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus/Yksityisten_sosiaalihuoltopalvelujen_arv\(25131\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Yhdistys_ja_saatio/Arvonlisaverotus/Yksityisten_sosiaalihuoltopalvelujen_arv(25131))

Yhteystiedot:

Kehitysvammatyön palveluohjaaja
p.040 542 1373

Kotihoidon ohjaaja
p. 040 575 5473

Kotihoidon palveluohjaaja
p. 0400 530 257